

Hanuuninta ku meel gaarka ah

Hawlgelinta Hab-maamuuska Qaramada Midoobay ee eedeymaha ka faa'iidaysiga iyo xadgudubka galmada ee ay ku lug leeyihiin shuraakada fulinta

La shaqaynta nidaamka Qaramada Midoobay: Macluuumad muhiim ah oo loogu talagalay la-hawlgalayaasha fulinta ee Qaramada Midoobay ee dhammaystirka ka ilaalinta Ka faa'iidaysiga Galmada iyo Xadgudubka (PSEA) Qiimaynta Awoodda

Tusmada

I. Hordhac.....	1
II. Macluumaadka muhiimka ah ee ku saabsan Qiimaynta PSEA:	2
Lifaaqa I: Hagaha farsamo.....	5
1. Heerka asaasiga ah: Siyaasadda ururka.....	6
2. Heerka asaasiga ah: Maareynta Hay'adda - Qandaraas-hoosaadka	7
3. Halbeegga aasaasiga ah ee Nidaamyada Kheyraadka Aadanaha	8
4. Heerka asaasiga ah: Tababarka qasabka ah.....	9
5. Heerka Muhiimka ah: Ka warbixinta.....	10
6. Heerka Muhiimka ah: Caawinta iyo gudbinta.....	12
7. Heerka Muhiimka ah: Baaritaannada.....	15
8. Heerka Muhiimka ah: Tallaabooyinka sixitaanka	16

I. Hordhac

Dhowr hay'adood oo Qaramada Midoobay ah ayaa la shaqeynaya la-hawlgalayaashooda si ay uga hortagaan dhiig-miirashada iyo xadgudubka galmada (SEA) ayna yareeyaan halista SEA ee hirgelinta barnaamijka.

Hal dariiqo oo tan lagu samayn karo waa in la qiimeeyo awoodda la-hawlgalayaasheena si looga hortago loogana jawaabo dhiig-miirashada iyo xadgudubka galmada iyo xoojinta awoodda wadajirka ah ee hay'adaha Qaramada Midoobay iyo la-hawlgalayaasha fulinta si loo xaqiijiyo ballanqaadyada PSEA. Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya, oo ay ku jiraan UNFPA, UNICEF, WFP iyo UNHCR ayaa sidaas ku qiimaynaya la-hawlgalayaashayada fulinta iyaga oo isticmaalaya [foomka qiimaynta guud](#) ee lagu soo saaray habka wada-tashiga ee u dhexeeya hay'adaha Qaramada Midoobay iyo hay'adaha aan wada-shaqeynta nahay. Waxa ay ka kooban tahay sideed heerar xudun u ah qiimaynta siyaasadaha iyo habraacyada ururka si looga hortago loogana jawaabo SEA.

Qiimaynta waxaa loogu talagalay in lagu siiyo hay'adaha Qaramada Midoobay iyo la-hawlgalayaashooda saldhig u ah dabagalka horumarka awoodaha urur ee la-hawlgalayaasha ee PSEA. Heerarka ayaa la socda [Hab-maamuuska Qaramada Midoobay ee eedeymaha ka faa'iidaysiga iyo xadgudubka galmada ee ku lug leh fulinta shuraakada.](#)

Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya iyo la-hawlgalayaashooda fulintu waxay isticmaali doonaan natiijooyinka qiimaynta si ay a) ugu wargeliyaan xulashada iyo sii wadida habaynta shaqada ee la-hawlgalayaashooda; b) la-hawlgalayaasha la doortay ama jira, si ay u horumariyaan [qorshe dhaqangelinta](#) xoojinta awoodda oo ka tarjumaysa meelaha la aqoonsaday ee horumarinta PSEA; c) in la siiyo taageero si fiican loo bar-tilmaameedsado oo la isku dubarido xoojinta awoodda PSEA; iyo d) in lagu wargeliyo la socodka iyo tallaabooyinka lagu xoojinayo daacadnimada hawlaha bixinta barnaamijka.

Dukumeentigani waxa uu hakis siiya shuraakadayada fulinta ee ku saabsan habka qiimaynta iyo waxa ka dhalan kara.

II. Macluumaadka muhiimka ah ee ku saabsan Qiimaynta PSEA:

Warbixin guud:

- Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya waxay u baahan yihiin dhammaan la-hawlgalayaashooda fulinta in ugu dambeyntii la qiimeeyo. Natiijooyinka la-hawlgalayaasha horay loo qiimeeyay waxaa aqbala hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya ilaa inta ay qiimeyntu dabooleysa heerarka soo socda: baarista qasabka ah ee shaqaalaha; tababarka qasabka ah; habraacyo warbixineed oo ku filan; tallaabo ku habboon kiisas hore; awoodo baadhis iyo kaalmo ku filan. Si kastaba ha ahaatee, hay'adaha Qaramada Midoobay waxaa laga yaabaa inay sameeyaan dadaal dhab ah si ay u hubiyaan in qiimeyntu ay daboosho goobaha, waaxaha ama hawlaha uu quseeyo heshiiska iskaashiga oo ay ku daraan waxyaabo dheeraad ah qorshaha fulinta wadajirka ah.
- Qaar ka mid ah la-hawlgalayaasha aan dawliga ahayn ee caalamiga ah ayaa mar horeba lagu qiimeeyay heer-xaruntooda. Ururada kale ee Qaramada Midoobay waxa laga yaabaa inay codsadaan dukumeenti xaqiijinaya qiimaynta, ama dukumeenti taageero dheeraad ah oo ku saabsan hirgelinta qaar ka mid ah halbeegyada aasaasiga ah ee heerka-dalka ee la xidhiidha meelaha khatarta sare leh ee gaarka ah ama hawlaha la fuliyay.
- Si la isu waafajiyo qiimaynta heer waddan, waxa loo xilsaarayaa hay'ad ka tirsan Qaramada Midoobay si ay u qabato qiimaynta una hoggaamiso hubinta iyo hawlaha daba-galka ah. Hay'adda Qaramada Midoobay waxaa lagu dooran karaa iyadoo lagu saleynayo waajibaadkeeda, dhaqaalaha ama baaxadda juqraafiga ee mashruuca/barnaamijka noocyada hawlaha lagu fuliyay baaxadda mashruuca/barnaamijka ama meelaha khatarta sare leh. Inta badan, qiimaynta PSEA waxay u baahan doontaa in la dhammeeyo *ka hor* inta aan la gelin shuraako cusub hay'ad Qaramada Midoobay ah, taas oo qayb ka ah habka xulashada ama, la-hawlgalayaasha jira, ka hor sii wadida iskaashiga.
- Qiimaynta 'awoodda buuxda' waxay shaqaynaysaa muddo 5 sano ah, ilaa ay jiraan isbeddello la taaban karo oo ku yimid macnaha guud ee saameeya awoodda PSEA ee la-hawlgalaha ama shilal kasta oo la xiriira Badaha oo u baahan dib-u-qiimeyn hore.
- Qiimaynta PSEA waxay dabooshaa 8 heerarka asaasiga ah: 1. Siyaasadda Ururka; 2. Maamulka ururka – Qandaraas-hoosaadka; 3. Nidaamka Kheyraadka Aadanaha; 4. Tababarka qasabka ah; 5. Warbixinta; 6. Caawinta iyo Gudbinta; 7. Baaritaannada; iyo 8. Tallaabooyinka sixitaanka.
- Tirada heerarka asaasiga ah ee la kulmay waxa ay sal u tahay la-hawlgalaha "Qiimaynta Khatarta SEA" waxayna ka tarjumaysaa awoodaha PSEA ee la-hawlgalaha, sida soo socota:
  - Awood buuxda: La howlgaluhu waxa uu buuxiyey dhammaan 8-da heer ee asaasiga ah;
  - Awood dhexdhexaad ah: La howlgaluhu waxa uu buuxiyaa inta badan halbeegyada asaasiga ah (6-7), taageerada loo baahan yahay si wax looga qabto farqiga haray;
  - Awood hoose La howlgaluhu ayaa la kulma dhowr heerar asaasi ah (5 ama ka yar), tallaabo degdeg ah oo loo baahan yahay si loo xoojiyo awoodda PSEA.

Habka:

Qaybtani waxa ay qeexaysaa tillaabooyinka ugu muhiimsan ee loo baahan yahay in la qaado qiimaynta iyada oo maskaxda lagu hayo in wakaalad kastaa u baahan karto waxqabadyo dheeraad ah oo qayb ka ah geeddi-socodkooda gudaha. Is-qiimaynta waa in ay qaadato ku dhawaad 1-2 saacadood.

Tallaabada 1: Is-qiimaynta La howlgalaha:

- La howlgaluhu waxa uu sameeyaa is-qiimayn, iyada oo qayb ka ah martiqaadka jawaab-celinta soo jeedinta ama, iyada oo loo marayo qaab is-qiimeyn ah oo ay bixiso hay'adda/xafiiska Qaramada Midoobay ee la shaqeeya la-howlgalaha, iyada oo la adeegsanayo tilmaanta farsamada ee laga heli karo lifaaqa I ee dukumeentigan.
- Marka la helo foomka is-qiimaynta, La howlgaluhu, iskiis ama kaalmo ka timid hay'adda Qaramada Midoobay ee hoggaaminaysa, waxay dhammaystiraysaa is-qiimaynta u hoggaansanaanta halbeeg kasta oo udub-dhexaad ah si gaar ah wuxuuna ku qiimeeyaa "haa" ama "maya" (ama "n/a" ee heerarka asaasiga ah 2 iyo/ama 8).
- Waxaa jira laba su'aalood oo horudhac ah oo ku jira is-qiimaynta:
  - Haddii la-howlgalaha ay hore u qiimeeyeen hay'ad kale oo Qaramada Midoobay ah, la-howlgalahu waxa uu bixiyaa taariikhda iyo qiimaynta awoodda SEA, oo ay la socdaan dhammaan dukumeentiyada iyo caddaynta taageeraya, oo ku soo celi foomka hay'adda Qaramada Midoobay ee codsanaysa, isaga oo aan buuxin inta ka hartay is-- qiimaynta.
  - Haddii la-howlgalahu aanu wax xidhiidh toos ah la yeelan ka- faa'iidaystayaasha ama dadka ay khusayso¹ (tusaale, cilmi-baaris ku salaysan miiska) taas oo qayb ka ah mid ka mid ah hawlaha, la-howlgalaha loogama baahna inuu dhammaystiro qiimaynta. Haddi ay sidaas ku amarto hay'adda UN-ta ee hoggaaminaysa qiimaynta, la-howlgalayaashu waxa laga yaabaa inay awoodaan inay tan ku qoraan foomka oo ay dib ugu celiyaan hay'adda UN-ta hoggaamisa isagoon dhammaystirin inta hadhay ee is-qiimaynta. Xaaladdan oo kale, la-howlgalahu waxa laga yaabaa in uu mar dambe maro qiimaynta PSEA ama hay'ad kale oo Qaramada Midoobay ah haddii dabeecadda hawlaha barnaamijku is beddelo oo xiriir toos ah lala yeesho ka faa'iidaystayaasha.
- La-howlgaluhu wuxuu u soo gudbiyaa is-qiimaynta dhammaystiran ee hay'adda UN-ta ee hoggaaminaysa, oo ay la socdaan dukumeentiyada taageeraya ee la xidhiidha, caddayn ahaan buuxinta heerarka 8 ee aasaasiga ah ee loo baahan yahay. Liis ah dukumeenti taageero ah oo la soo jeediyay oo ay tahay in la ururiyo si loo qiimeeyo waxay ku jiraan foomka is-qiimaynta. Wada-howlgalayaashu waxay ku dari karaan waraaqo kala duwan iyo/ama dheeraad ah si ay u taageeraan is-qiimaynta.

Tallaabada 2: Hay'adda Qaramada Midoobay ee hoggaanka u ah ayaa qiimeysa oo qiimeeya awoodda PSEA ee La-howlgalaha oo waxay samaysaa go'aan horudhac ah awoodda La-howlgalaha:

- Marka la helo is-qiimaynta la dhammaystiray, madaxa Qaramada Midoobay ayaa dib u eegi doona is-qiimaynta iyo dukumeentiga taageeraya oo xaqiijin doona qiimaynta. Inta lagu jiro wakhtigan, hay'adda Qaramada Midoobay ee hoggaamisa waxay ka codsan kartaa caddayn La-howlgalaha iyo/ama dukumeenti taageero dheeraad ah.

---

¹Ka-faa'iideystayaasha gargaarku waa shakhsiyaad si toos ah ama si dadban u qaata tallaabada la-howlgalaha ama Qaramada Midoobay. Si kale haddii loo dhigo, tani waxay tilmaamaysaa dadka la-howlgalaha ama hay'ad Qaramada Midoobay ah ama la shaqeeya ama u adeega ama doonaya inay caawiyaan oo caadi ahaan ku jira xaalado nugul iyo ku-Otiirsanaanta marka loo eego la-howlgalaha ama shaqaalaha hay'adda Qaramada Midoobay. Tan waxa ku jira hawl kasta oo uu la-howlgalahu ku sameeyo heshiis qandaraas ah oo lala galo hay'ado aan ahayn hay'adda Qaramada Midoobay. Sidaa darteed, qiimeynta 'xiriir la'aanta ka-faa'iideystayaasha' waxay quseysaa kaliya marka la-howlgalahu uusan sameynin wax dhaqdhaqaaq ah oo ku lug leh xiriirka ka-faa'iideystayaasha ama xubnaha kale ee bulshada nugul, tusaale ahaan, cilmi-baaris ku salaysan miiska. Si kastaba ha ahaatee, haddii isla rafiigii uu ka dib sameeyo waxqabadyo ku lug leh xiriirka ka-faa'iideystayaasha, la-howlgalahu waa inuu maraa qiimeynta.

Hanuuninta ku meel gaarka ah

- Marka la dhammeeyo dib-u-eegisteeda, hay'adda Qaramada Midoobay ee hoggaaminaysa waxay la wadaagi doontaa natiijada (oo ay ku jirto qiimeynta khatarta SEA ee guud) La-howlgalaha fulinta oo ka wada hadli doona meelaha hagaajinta.
- Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya waxay u baahan yihiin la-hawlgalayaal helaya heerka dhexdhexaadka ama hooseeya ee khatarta SEA si ay wax uga qabtaan wixii dal-daloolo ah ee siyaasaddeeda, nidaamyada iyo nidaamyada PSEA ee waqti go'an gudahooda (fiiri Tallaabada 3 ee ku saabsan sida wax looga qabto goldaloolooyinkaas).
- Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya waxay go'aansan karaan inaysan sii haysan, cusboonaysiin, joojin ama joojin wada-shaqeynta la-hawlgale kasta oo fulinaya oo aan ku gaarin awood buuxda gudaha waqti lagu heshiiyey.

Tallaabada 3: Qorshaha fulinta xoojinta awoodda

- Si wax looga qabto daldaloolo kasta oo la aqoonsaday, hay'adaha Qaramada Midoobay waxay si wadajir ah ula shaqayn doonaan la-hawlgalayaasha fulinta kuwaas oo hela heerka dhexdhexaadka ah ama awoodda hoose ee khatarta SEA si loo sameeyo qorshe dhammaystiran oo xoojinta awoodda. Ujeeddada qorshuhu waa in la-hawlgalayaasha fulinta si buuxda loo gaarsiiyo.
- La-hawlgalayaasha fulinta waxaa lagu dhiirigelinayaa inay u isticmaalaan agabka lagu bixiyo hagidda farsamada sidii qalab lagu horumarinayo ama lagu xoojinayo siyaasadaha, nidaamyada iyo nidaamyada PSEA.

Tallaabada 4: Kormeerid

- Iyada oo qayb ka ah la socoshada barnaamijkeeda joogtada ah, hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybqaata waxay la socon doonaan fulinta qorshaha dhaqangelinta xoojinta awoodda ama, la-hawlgalayaasha dhibcaha si buuxda u dhaliyay, hay'adaha Qaramada Midoobay ayaa kormeerid doona si loo hubiyo inay ilaaliyaan u hoggaansanaanta 8-da heer ee asaasiga ah.

Tallaabada 5: Dib u qiimeyn:

- Haddii la-howlgalahu aanu lahayn awood buuxda, 6 bilood gudahooda ee qiimaynta ugu horreysa (9 bilood haddii 3 bilood oo dheeraad ah la bixiyo ka dib qiimaynta ugu horreysa) hay'adda UN-ta ee hoggaaminaysa iyo la-hawlgalayaasha fulinta ayaa si wadajir ah dib u qiimeyn doona awoodda La-howlgalaha fulinta ee PSEA.
- Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya waxa laga yaabaa inay go'aansadaan inaanay sii haysan, cusboonaysiin, joojin ama joojin wada-shaqeynta la-hawlgalayaasha fulinta kuwaas oo ku guul darreystay inay si buuxda u gaaraan qiimeynta ka dib.
- Hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qaybgalaya waxa laga yaabaa inay go'aansadaan inaanay sii haysan, cusboonaysiin, joojin ama joojin wada-shaqeynta la-hawlgalayaasha fulinta kuwaas oo ku guul darreystay inay si buuxda u gaaraan qiimeynta ka dib.

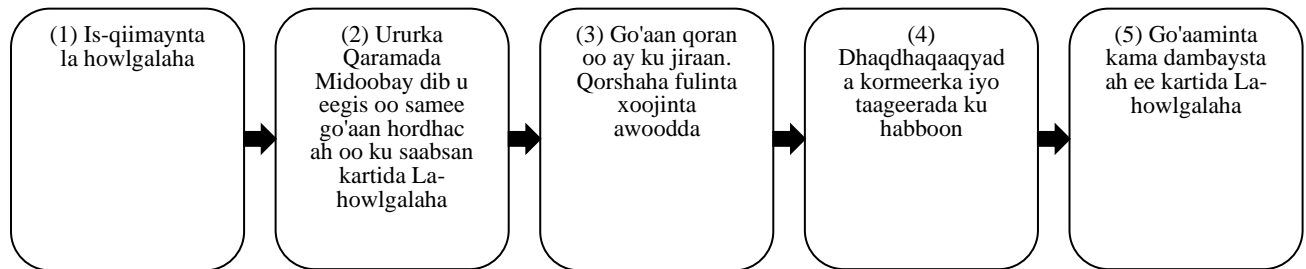
Ururada aan dowliga ahayn ee caalamiga ah:

- Inta suurtoogalka ah, hay'adaha Qaramada Midoobay ee ka qayb galaya waxay isku dubaridi doonaan qiimaynta NGO-yada caalamiga ah. Haddii wax ka badan hal hay'ad ama xafiis ay codsadaan qiimayn, NGO-ga caalamiga ahi waa inuu ku baraarujiyaa qiimayn kale oo sugaysa.
- Qiimaynta NGO-yada caalamiga ah ee aadka u dhexeya waxaa laga yaabaa inay ka dhacdo ugu horrayn heer xarun iyadoo su'aalo qaar, ama qaybo ka mid ah, lagu qiimeeyay heerka dalka. Si kastaba ha ahaatee, NGO-yada caalamiga ah ee baahsan, qiimeynta waxaa lagu sameyn doonaa heer waddan. Macluumaad dheeri ah oo dhameystiran oo loogu talagalay NGO-yada lagu qiimeeyay heerka HQ waxaa laga yaabaa inay u baahan yihiin wakaaladaha kale waaxyo gaar ah

ama goobaha shaqada ama kor u qaadida awooda dheeriga ah ama hawlaha kormeerka ee lagu daray qorshaha fulinta. Intaa waxaa dheer, xaaladaha khatarta sare leh qaarkood ama la-hawlgalayaasha INGO ee leh eedeymaha SEA waxay u baahan karaan qiimeyn dheeri ah oo heer waddan ah, xitaa haddii La-howlgalaha INGO-ga lagu qiimeeyay heerka HQ.

Lifaaqa I: Hagaha farsamo

Is-qiimaynta ayaa laga yaabaa in lagu dhex daro qaabka xulashada lafteeda, ama waxay noqon kartaa dukumeenti gaar ah oo la siiyay hay'adda Qaramada Midoobay ee hoggaanka u ah. Si kastaba ha ahaatee, is-qiimaynta ayaa ka kooban 8 heerar oo xudun u ah La-howlgalaha laga filayo inuu dib u eego oo uu ka warbixiyo.

Si loo dhamaystiro is-qiimaynta, la-howlgalahu wuxuu is siinayaa "haa", "maya" ama "n/a" (n/a kaliya ayaa lagu dabaqi karaa heerarka asaasiga ah 2 iyo 8) is-qiimaynta heer kasta oo xudun ah. La-howlgalaha ayaa isa siiya is qiimaynta "haa" haddii ay buuxiso shuruudaha ugu yar ee hoos lagu tilmaamay. Haddii la-howlgalahu aanu hubin in uu heerku gaaray iyo in kale, la-howlgalahu waxa uu ku dari karaa faallooyin ku saabsan qalabka oo uu taageero ka codsado hay'adda Qaramada Midoobay ee qiimaynta samaynaysa. Marka la-hawlgalahu u gudbiyo is-qiimeyntiisa hay'adda Qaramada Midoobay ee hoggaaminaysa, waa inay sidoo kale u soo gudbisaa dukumeenti taageeraya halbeeg kasta oo xudun ah si ay uga caawiso dib-u-eegista iyo meelaynta Qiimaynta Khatarta Badaha.

Fadlan ogow inay jiraan laba su'aalood oo hordhac ah oo ku jira foomka is-qiimaynta:

- Haddii la-howlgalaha ay hore u qiimeeyeen hay'ad kale oo Qaramada Midoobay ah, la-howlgalahu waxa uu bixiyaa taariikhda iyo qiimaynta awoodda SEA, oo ay la socdaan dhammaan dukumeentiyada iyo caddaynta taageeraya, oo ku soo celi foomka hay'adda Qaramada Midoobay ee codsanaysa, isaga oo aan buuxin inta ka hartay is-qiimaynta.
- Haddii la-howlgalaha aanu xiriir toos ah la yeelan ka-faa'iidaystayaasha kaalmada (tusaale, cilmi-baaris ku salaysan miiska), la-howlgalaha waxa uu ku qorayaa tan foomka oo uu dib ugu celinayaa hay'adda UN-ta ee hoggaanka u ah, isaga oo aan dhamaystirin inta hadhay ee is-qiimaynta. Xaaladdan oo kale, la-howlgalahu waxa laga yaabaa inuu mar dambe maraayo qiimaynta PSEA ama hay'ad kale oo Qaramada Midoobay ah haddii dabeecadda hawlaha barnaamijku is beddelo oo xiriir toos ah lala yeesho ka faa'iidaystayaasha.

Tilmaamaha guud ee soo gudbinta dukumeenti/caddeyn

1. La-hawlgalayaasha soo gudbinaya dukumeenti dhinac saddexaad caddayn ahaan waxay u baahan doonaan inay muujiyaan inay ku biireen ama qaateen siyaasad, tilmaamo ama habraac kasta oo dibadda ah oo ku aaddan hannaankooda urureed ee gudaha. Tusaale ahaan, tababbarka dibadda

ama hay'adaha, Xeerka Anshaxa, ama Habka Hawlgelinta Heerka (SOP) ee u gudbinta adeegyada dhibbanaha waa in ay saxeeeraan ururka ama ay la socdaan qoraal ama dukumeenti kale oo taageeraya oo muujinaya in ururku qaatay dhinac saddexaad. siyaasadda sida siyaasadda gudaha iyaga u gaar ah.

2. Heer kasta oo xudun ah, siyaasadaha iyo nidaamyada PSEA waa in lagu dabaqo dhammaan shaqaalaha, oo ay ku jiraan shaqaalaha, layliyo, tabaruceyaasha, la-taliyayaasha iyo shaqaalaha kale ee la xidhiidha. Caddaynta luqaddan waa inay caddahay.
3. Dhammaan cadaymaha la soo gudbiyay waa inay ahaadaan kuwo qoran oo la ansixiyay siyaasadda ururka. Qabyo-qoraalka socda ama sharraxaadaha qoran ee iimaylka lama aqbali doono.

1. Heerka asaasiga ah: Siyaasadda ururka

a) Heerka qiimaynta:

"La howlgalaha ayaa haysta dukumeenti siyaasadeed PSEA. Ugu yaraan, dukumeentigani waa inuu ku jiraa ballan-qaad qoran oo ah in la-howlgalahu aqbalo heerarka anshaxa ee ku taxan qaybta 3 ee [ST/SGB/2003/13](#)."

b) Shuruudaha ugu yar:

Sida habboon, la-howlgalaha fulinaya waxa uu leeyahay qoraal siyaasad dukumeenti siyaasadeed oo ku saabsan PSEA iyo/ama siyaasadda ilaalinta, kaas oo buuxiya heerarka anshaxa ee ku taxan qaybta 3 ee [ST/SGB/2003/13](#).

Sidan oo kale, shuruudaha ugu yar waa la buuxiyey oo la-howlgalaha iskii ayuu u qiimayn karaa "haa", haddii la-howlgalaha uu haysto dukumeenti siyaasadeed PSEA oo tixraac gaar ah u leh PSEA. Haddii kale, la howlgalaha ayaa ku qiimeeya sida "maya" iyo heerkano waxaa lagu dari doonaa qorshaha xoojinta awoodda.

In kasta oo aanay qasab ahayn, la-howlgalayaasha si xooggan ayaa loogu dhiirigelinayaa inay horumariyaan siyaasadda PSEA oo muujinaysa go'aan cad oo lagaga hortagayo loogana jawaabay SEA. La-howlgalayaasha waa inay ku daraan arrimahan soo socda marka ay abuurayaan ama xoojinayaan dukumeentiyadooda siyaasadeed:

- Qeexitaan cad oo BADA ah (la mid ah ama si la taaban karo ula mid ah [qeexida Qaramada Midoobay](#));
- Mamnuuc cad oo SEA ah
- Waajibaadka ka warbixinta: Shuruuda ah in dhammaan eedeymaha SEA si degdeg ah loo soo sheego;
- Ilaalinta sirta: shaqsiyaadka ka warbixiya SEA waa in laga ilaaliyaa nooc kasta oo aargoosi ah;
- Doorarka iyo mas'uuliyadaha cad: tani waxaa ku jiri kara magacaabista barta (s) ee PSEA si ay u qabato mas'uuliyadaha muhiimka ah, sida horumarinta nidaamyada gudaha, tababarka iyo wacyigelinta shaqaalaha, iyo iskudubbaridka jilayaasha kale ee khuseeya (eeg [Shuruudaha Guud ee tixraaca ee PSEA Qodobbada Focal](#));
- Luqad hufan oo hufan, oo la waafajiyay macnaha guud si loo hubiyo in ay fahmeen dhammaan dhageystayaasha la beegsaday.

La-howlgaluhu wuxuu dib u eegi karaa dukumeentigiisa jira, wuxuu qaadan karaa jaangooyooyinka lagu bixiyay agabka si uu u caddeeyo siyaasadiisa ama u abuurto siyaasad gooni-gooni ah oo SEA ah, taasoo ku

xidhan awooddeeda iyo baahideeda.

c) Dukumeentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Xeerka Anshaxa (gudaha ama hay'adaha iskaashatada / qolo saddexaad haddii ay qaataan ururka shuraakada- eeg qoraalka sare ee ku saabsan dukumeenti dhinac saddexaad);
- Siyaasadda PSEA;
- Dukumeenti habraacyada caadiga ah ee dhammaan shaqaaluhu si ay u helaan/saxiixdaan siyaasadda PSEA iyo/ama qandaraasyada shaqaalaha oo ay ku jiraan mamnuucida PSEA iyo u hoggaansanaanta qasabka ah ee xeerka anshaxa ama siyaasadda PSEA.

d) Ilo-xogeedyo:

Ilaaha soo socda ayaa loo heli karaa tixraac ahaan ama agab dhisidda awoodda si ay gacan uga geystaan horumarinta qorshaha fulinta oo ay la kulmaan heerka asaasiga ah.

- [Qaabka Siyaasadda PSEA](#)²: ka kooban yahay dhammaan walxaha asaasiga ah ee kor ku taxan. La-hawlgalayaashu waxay ku waafajin karaan siyaasaddan PSEA qaab dhismeedka gudaha;
- [Habka Anshaxa](#)³: la-hawlgalayaasha waxay la qabsan karaan xeerkan hab-dhaqankooda gudaha.

Ilaaha kale ee waxtarka leh:

- [Heerarka Hawlgelinta Ugu Yar \(MOS\) -PSEA](#) iyo [Tilmaamaha si loo hirgeliyo MOS-PSEA, 2013](#) (p. 11);
- Isbahaysiga CHS, [Buug-gacmeedka Tixraaca Degdegga ah ee Hirgelinta PSEA, 2017](#). (p.12);
- Is-dhexgalka, [Tallaabo Is-dhex-gal oo Hage Tallaabo ah oo wax looga qabanayo Ka- faa'iidaysiga iyo Xad-gudubka Galmada](#), Juun 2010.

2. Heerka asaasiga ah: Maareynta Hay'adda - Qandaraas-hoosaadka

a) Heerka qiimaynta:

"Heshiiska lamaanaha iyo heshiisyada shuraakada waxaa ka mid ah qodob u baahan qandaraas-hoosaadyo (ka reeban shakhsiyaadka marka ay hoos yimaadaan shaqaalaha) si ay u qaataan siyaasado mamnuucaya SEA iyo inay qaadaan tillaabooyin looga hortagayo loogana jawaabayo SEA."

b) Shuruudaha ugu yar:

La-hawlgalayaasha ayaa mas'uul ka ah farsamada iyo aqoonta xirfadeed ee qandaraaslayaashooda hoose. Istimaaalka qandaraas-hoosaadku kama fududeeyo la-hawlgalaha waajibaadka ka saaran heshiiska marka loo eego hay'adda Qaramada Midoobay. Tani waxay ka dhigan tahay in qandaraasla-yarayaashu, sidoo kale, waa inay qaadaan dhammaan tallaabooyinka ku habboon si ay uga hortagaan SEA qof kasta shaqaalaha. Qodobku waa inuu ku jiraa ugu yaraan:

- Mamnuuc cad oo ah ka faa'iidaysiga iyo xadgudubka galmada;
- Waajibka in la qaado tillaabooyin ku habboon si looga hortago dhiig-miirashada iyo xadgudubka galmada iyo in la qaado tillaabooyinka sixitaanka habboon marka SEA dhacdo.

Haddii la-hawlgalaha fulinta leeyahay qandaraas-hoosaadyo oo uu muujin karo inuu ku daray qodobka caadiga ah ee u baahan qandaraas-hoosaadyada inay qaataan siyaasadaha mamnuucaya SEA iyo inay qaadaan tillaabooyin looga hortagayo loogana jawaabayo SEA, iyadoo la raacayo shuruudaha ugu yar ee

---

²Tusaalaha kale ee siyaasadaha PSEA, eeg [Siyaasadda CESVI PSEA](#), [Xiriirka Caalamiga ah ee Laanqeyrta Cas iyo Ururada Bisha Cas \(IFRC\) Siyaasadda xogheynta ee PSEA](#).

³Tusaalooyinka kale ee xeerarka anshaxa eeg: Guddiga Badbaadinta Caalamiga ah (IRC), [Waddada IRC](#), [Heerarkayaga Anshaxa Xirfadlaha Xeerka Anshaxa Shaqaalaha Golaha Qaxootiga Norway \(NRC\)](#), oo ay ku jiraan tixraacyada PSEA.

kor lagu xusay, la-howlgalaha wuu iskiis u noqon karaa -ku qiimee "haa". Haddi aanay ahayn, is-qiimaynta shuraakada fulinaysa ee "maya" iyo heerkan waxa lagu daraa qorshaha fulinta xoojinta awoodda. Haddii la howlgalahu aanu lahayn qandaraaslayaal-hoosaad, la-howlgalaha wuxuu iskiis ugu qiimeeyaa "n/a". Si kastaba ha ahaatee, haddii xaaladani isbedesho oo isla la-howlgalaha uu markaa ka dib qandaraas hoosaadyo hawlo kale la galo, tani waxay dammaanad qaadi doontaa dib-u-qiimaynta.

Fikrad ahaan, tillaabooyinka ku habboon ee qandaraasle-hoosaadyada si looga hortago dhiig-miirashada iyo xadgudubka galmoodka ee shaqaalaha waa in ay ku jiraan, sida ku habboon: (1) Mamnuuc cad oo ka faa'iidayso galmoo iyo xadgudub; (2) Baaritaanka qasabka ah ee shaqaalaha; (3) Tababarka SEA ee qasabka ah ee shaqaalaha; (4) Warbixinta qasabka ah ee dhammaan eedeymaha SEA; (5) U gudbinta dhibanayaasha SEA gargaar xirfadeed degdeg ah; (6) Baarista eedeymo kasta oo SEA. Rajooyinka noocan oo kale ah ee qandaraasle-hoosaadyada ayaa sidoo kale lagu dari karaa siyaasadda PSEA ee la-howlgalaha (eeg Core Standard 1).

Haddii la-howlgalaha uu qorsheynayo inuu qandaraas-hoosaadyo hawlo kale la wadaago, la-howlgalaha waa inuu lahaadaa hababka warbixinta lagama maarmaanka ah si looga hortago loogana jawaabo shilalka SEA.

c) Dokumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Heshiisyada/heshiiska iskaashiga ee qandaraasle-hoosaadyada
- Caddaynta in qandaraas-la-hayeyaasha/la-hawlgalayaasha looga baahan yahay inay raacaan siyaasadda ururka ee PSEA oo ay ku jiraan walxo sare lagu sheegay

d) Ilo-xogeedyo

Wada-hawlgalayaashu waxay tixraaci karaan agabka lagu bixiyay hagiddan si ay u xoojiyaan dhinacyada kala duwan ee qandaraaslayaasheeda hoose ee PSEA. Qodobka 11aad ee Xeerka Anshaxa alaab-qeybiyaha Qaramada Midoobay wuxuu bixiyaa waxyaabo faa'iido leh marka la naqshadeynayo jumlada caadiga ah.

3. Halbeegga aasaasiga ah ee Nidaamyada Kheyraadka Aadanaha

a) Heerka qiimaynta:

“Waxaa jira hannaan shaandhayn nidaamsan oo loogu talagalay murashaxiinta shaqada iyada oo loo marayo baadhis habboon. Tan waa in ay ku jirtaa, ugu yaraan, hubinta tixraaca ee anshax-xumada galmada iyo is-ku dhawaaqista musharaxa shaqada, xaqiijinta in aan waligood lagu soo rogin cunaqabatayn (anshax, maamul ama dambi) ka dhashay baaritaan la xiriira BADA, ama shaqada ka tageen. inta baadhista la sugayo oo ay diideen in laga wada shaqeeyo baadhista oo kale.”

b) Shuruudaha ugu yar:

Wada-hawlgalayaashu waa inay hirgeliyaan ilaalin ku filan si ay uga fogaadaan shaqaaleysiinta shakhsiyaadka leh rikoodh hore oo anshax-xumo galmoo ah. Baaritaanka shaqaalaha ee xadgudubyadii SEA ee la soo dhaafay waa inay noqotaa qayb qasab ah oo ka mid ah habka qorista. Ugu yaraan, baadhistu waa inay ku jirtaa dhammaan kuwan soo socda:

- Musharixiinta shaqada waa in looga baahan yahay inay is-iclaamiyaan ka hor ku lug lahaanshaha anshax-xumada galmada iyo oggolaanshaha siidaynta macluumaad kasta oo noocaas ah loo-shaqeeyayaashii hore inta lagu jiro xaqiijinta tixraacyada;
- Jeegaga tixraaca ee loo-shaqeeyayaashii hore waa inay ka dhigaan qayb qasab ah oo ka mid ah habka qorista;
- Dhammaan shaqaalaha waa in laga codsadaa inay saxeexaan xeerka habdhaqanka ururka ama wax

Hanuuninta ku meel gaarka ah

- u dhigma;
- Qodobbada PSEA waa in lagu dhex daraa heshiisyada qandaraasyada

Dhammaan dukumeentiyada la xiriira PSEA waa in lagu hayaa faylka/diwaangelinta shaqaalaha si loo hubiyo in shaqsiga aan dib loo shaqaaleysiin doonin haddii eedeymaha lagu caddeeyo iyadoo lagu salaynayo baaritaan adag ama haddii shaqsiga ka tago ururka inta baaristu socoto.

Guud ahaan, is-muujinta ka-qaybgalka hore ee SEA keligeed kuma filna in si buuxda loo gaadho shuruudaha ugu yar ee heerkan. Ilaa xadka sharci ahaan suurtoogalka ah, tan waa in ay la socotaa shuruudaha hubinta tixraaca ee xasaasiga ah ee PSEA iyo/ama hubinta asalka rasmiga ah. Tusaale ahaan, [nidaamka daah-furka anshax-xumada hay'adaha ka dhexeeya](#) ee ay ansixiyeen Guddiga Hoggaaminta Waxqabadka Bani'aadamnimada (SCHR) ayaa dejinaya heerka ugu hooseeya ee hay'adaha si ay u wadaagaan macluumaadka iyada oo qayb ka ah habka shaqaalaysiinta ee ku saabsan dadka lagu helo inay geysteen xadgudub galmo, dhiig-miirasho galmo. ama faraxumaynta "anshax-xumada" inta lagu jiro shaqada.

Shuruudaha ugu yar waa la buuxiyey oo la howlgaluhu iskii ayuu u qiimayn karaa "haa", haddii la-howlgalaha muujin karo inuu haysto tallaabooyin baaris oo ku filan. Haddii kale, la howlgalaha is-qiimaynta "maya" iyo heerkan ayaa lagu dari doonaa qorshaha xoojinta awoodda.

c) Dukumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Habka hubinta tixraaca oo ay ku jiraan hubinta anshax xumada galmoodka (ay ku jiraan tixraaca shaqo bixiyeyaashii hore iyo is-caddaynta);
- Nidaamyada qorista.

d) Ilo-xogeedyo

Ilaaha waa meel gaar ah waxaana laga heli karaa UNCT iyo/ama barta UN-ka ee PSEA ee khuseeya.

- <https://www.interaction.org/resource-library/psea-in-the-employee-lifecycle-action-against-hunger/>

4. Heerka asaasiga ah: Tababarka qasabka ah

a) Heerka qiimaynta:

“La howlgaluhu waxa uu hayaa tababaro qasab ah (online ama qof ahaan) dhammaan shaqaalaha PSEA iyo hababka khuseeya. Tababarka waa in ugu yaraan ay ku jiraan: 1) Qeexitaanka SEA (oo la jaan qaadaya Qeexida QM); 2) sharaxaad ku saabsan mamnuucida BADA; iyo 3) tallaabooyinka shaqaalaha looga baahan yahay inay qaadaan (tusaale ahaan warbixin degdeg ah oo ku saabsan eedeymaha iyo u gudbinta dhibanayaasha).”

b) Shuruudaha ugu yar:

La-howlgalayaashi waa inay abaabulaan tababaro ku saabsan ka-qaadis iyo dib-u-cusboonaysiin qasab ah oo ku saabsan PSEA dhammaan shaqaalaha si joogto ah. Tababarka noocan ah waa inuu ku jiraa, ugu yaraan:

- Qeexitaan cad oo SEA ah (la mid ah ama si la taaban karo ula mid ah qeexida UN);
- Mamnuuc cad oo SEA ah
- Shuruuda ah in eedaymo kasta oo SEA ah waa in si degdeg ah loo soo sheego;
- Shuruudda dhibbanayaasha lagu eedeeyay SEA waa in loo gudbiyaa si degdeg ah, gargaar xirfadeed.

Shuruudaha ugu yar waa la buuxiyey oo la-howlgalaha iskii ayuu u qiimayn karaa "haa", haddii la-howlgalaha muujiyo inuu haysto tababar ku filan oo PSEA ah. Haddii kale, la howlgalaha is-qiimaynta "maya" iyo heerkan ayaa lagu dari doonaa qorshaha xoojinta awoodda.

c) Dokumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Qorshaha tababarka sanadlaha ah;
- Ajendaha tababarka;
- Xirmada tababarka (fiiri qoraalka sare ee ku saabsan dukumeenti dhinac saddexaad haddii ay khasayso);
- Shuruudda siyaasadda si aad u qaadatid imaanshaha iyo tusaalaha xaashida imaanshaha ama qaab-dhismeedka;
- Tusaalaha shahaadooyinka tababarka;
- Warbixinta tababarka.

d) Ilo-xogeedyo

Halka la-howlgalaha aanu meel dhigin tababar u gaar ah, waxa uu isticmaali karaa mid ka mid ah agabka tababarka ee laga heli karo URL-kan soo socda si uu u guto waajibaadkiisa tababarka la xidhiidha ee halkan ku yaal:

- [IASC, 'Dhaha Maya Anshax-xumada Galmada' -Tababarka Hay'adaha Ka-hortagga Ka-faa'iidaysiga Galmada iyo Xad-gudubka \(SEA\) iyo Dhibaataynta Galmada \(SH\) ee la-howlgalayaasha](#), Maaajo 2020;
- Tababarka internetka ee UN ee [PSEA](#) ;
- Isdhexgalka, [Kahortagga Isdhexgalka ee Ka Faa'iidaysiga Galmada iyo Tusaha Tababarka Xadgudubka](#), Disembar 2013.

5. Heerka Muhiimka ah: Ka warbixinta

a) Heerka qiimaynta:

"La howlgaluhu wuxuu leeyahay habab iyo habraacyo loogu talagalay shaqaalaha, ka-faa'iideystayaasha iyo bulshooyinka, oo ay ku jiraan carruurta, si ay u soo sheegaan eedeymaha SEA ee waafaqsan heerarka asaasiga ah ee warbixinta (sida badbaadada, sirta, daahfurnaanta, helitaanka)."

b) Shuruudaha ugu yar:

Wada-howlgalayaashu waa inay lahaadaan habab ku filan oo ay gudaha ku heli karaan 1) inay helaan eedeymaha iyo 2) inay ka warbixiyaan eedeymaha SEA⁴:

- 1) Hababka warbixinta lagu helo eedeymaha SEA waa in, ugu yaraan, lagu daraa walxaha asaasiga ah ee soo socda:
  - Helitaanka: Hababka war-bixineedku waa inay ahaadaan kuwo fudud in la isticmaalo, si weyn loo shaaciyey oo loo dallaco shaqaale, qaatayaasha kaalmada iyo bulshooyinka maxalliga ah. Caqabadaha suurtagalka ah ee isticmaalka waa in meesha laga saaraa (tusaale, luuqad adag ama

---

⁴Hab [maamuus](#) ku wuxuu u baahan yahay labadaba ka warbixinta eedeymaha ka faa'iideystayaasha iyo ka IP-ga oo loo gudbiyo UN (Eeg cutubka 19 ee borotokoolka: "Qaramada Midoobay waxaa looga baahan yahay inay u soo gudbiso eedeymaha SEA Xoghayaha Guud. Waa mas'uuliyadda fulinta la-howlgalayaasha in ay si degdeg ah ugu wargeliyaan eedeymaha SEA hay'adda iskaashiga ee Qaramada Midoobay, taas oo qayb ka ah waajibaadka warbixintan. Waa mas'uuliyadda la wadaago ee labada hay'ad ee bahwadaagta ah ee Qaramada Midoobay, iyo labada la-howlgale ee fulinaya, in ay la xiriiraan warbixinta qasabka ah ee Qaramada Midoobay ee eedeymaha SEA dhammaan shaqaalaha la xiriira, iyo in la hubiyo in la sameeyo habab warbixineed oo heer goob ah."

Hanuuninta ku meel gaarka ah

qalaad, kharashyada iyo wakhtiga loo baahan yahay isticmaalkooda), iyadoo maskaxda lagu hayo dadka la beegsanayo, oo ay ku jiraan dadka da'da, jinsiga, asalka waxbarashada iyo kartida.

- **Jawaabid:** Habka cabashada ee si habboon u shaqaynaysa wuxuu u baahan yahay inuu bixiyo jawaab waqtigeedii ku habboonayd, in si ku filan loo sahaydo oo ay u shaqeeyaan shakhsiyaad si habboon u tababaran.
  - **Badbaadada:** Wada-hawlgalayaashu waa inay xaqiijiyaan badbaadada kuwa soo tebiya eedaymaha iyo walaacyada. Tan waxaa ku jira ilaalinta sirta, badbaadada shakhsi ahaaneed iyo ilaalinta xogta. Tallaabooyinka ilaalinta waa in la dejiyaa ka hor inta aan la horumarin isticmaalka habka warbixinta.
  - **Qarsoodi iyo sir:** Cabashooyinka waa in loo xalliya si qarsoodi ah waana in la sameeyaa ilaalin ku haboon si looga hortago in la shaaciyo macluumaadka. Cabashooyinka waa in sidoo kale lagula taliyaa suurtagalnimada in ay soo gudbiyaan ashtako qarsoodi ah, iyo saamaynta nidaamkan, oo ay ku jiraan cawaaqibka daba-galka cabashada.
  - **Hufnaan:** La-hawlgalayaashi waa in ay u sharxaan nidaamyada dhammaan cabashada, oo ay ku jirto sida macluumaadka loola wadaagi doono, cidda iyo ujeedada, baaritaannada iyo caawinta badbaadayaasha. Tan waxa kale oo ka mid ah ogeysiiska waajibaadka ururka ee warbixinta khasabka ah.
- 2) Wada-hawlgalayaasha fulinta waxa ku waajib ah inay u wargeliyaan hay'adda Qaramada Midoobay ee ay heshiiska la galeen. Haddii ay qariyaan macluumaadka, aysan soo gudbin, ama si ula kac ah ay u bixiyaan macluumaad khalidan, waxay keeni kartaa cunaqabatayn sida uu qabo heshiiska iskaashiga. Hababka warbixinta waa in ay lahaadaan awood ay ugu gudbiyaan eedeymaha SEA ee UN.

Intaa waxaa dheer, la-hawlgalayaashi waxay dhisi karaan awoodda hababka warbixinta ee eedeymaha SEA, iyadoo isticmaalaya hababka warbixinta gudaha iyo dibadda si ay u fududeeyaan ka warbixinta eedeymaha SEA ama walaacyada shaqaalaha iyo qaatayaasha kaalmada. Halka ay suurtagal tahay, waa inay raadiyaan inay ku daraan hababka warbixinta PSEA hab-celin ballaadhan ama habab cabashooyinka si ay uga faa'iidaystaan kanaaladan heerarka kalsoonida, kala-saarnaanta, iyo ilaha.

Shuruudaha ugu yar ayaa sidaas darteed la buuxiyey oo la howlgalaha iskii ayuu u qiimayn karaa "haa", haddii la-howlgalaha muujiyo inuu leeyahay habab warbixineed oo ku filan oo meesha yaalla. Hababka warbixinta oo ku filan waa inay muujiyaan waxyaabahan soo socda: (1) Jiritaanka habab warbixineed oo loogu talagalay shaqaalaha ururka, (2) ka faa'iidaystayaasha barnaamijyada ururka, iyo (3) in ururku si firfircoon kor ugu qaado wacyiga ka faa'iidaystayaasha sida loo helo kanaalada warbixinta. Qiimaynta INGO-ga dhexe, waxaa muhiim ah in caddaymaha kanaalada warbixinadu ay yihiin kuwo ka yimid heerka dalka oo lagu heli karo luqadda maxaliga ah. Haddii kale, la howlgalaha is-qiimaynta "maya" iyo heerkan ayaa lagu dari doonaa qorshaha xoojinta awoodda.

c) Dokumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Habka Cabashada Gudaha iyo Jawaab celinta;
- Ka-qaybgalka hababka warbixinta wadajirka ah ama hababka cabashada ee ku salaysan hay'adaha is-dhexgalka (CBCMs) (fiiri qoraalka kore ee ku saabsan dukumeenti dhinac saddexaad);
- Qalabka isgaarsiinta;
- Qorshaha wacyi-gelinta PSEA;
- Sharaxaada habka warbixinta;
- Siyaasadda soo sheegaha.

d) Ilo-xogeedyo

Agabka soo socdaa waxa loo diyaariyay shuraakacyada tixraac ahaan ama qalab dhismeed si ay uga caawiyaan lamaanaha inuu horumariyo qorshaha fulinta oo uu la kulmo heerka asaasiga ah.

- [IASC Hagaha Dhaqanka Ugu Wanaagsan Hay'adaha Dhexdooda Qaababka Cabashada Bulshada Ku Salaysan](#), Sebtembar 2016;
- [IASC Nidaamyada Hawlgalka Halbeegga Caalamiga ah ee Iskaashiga Hay'adaha ee Hababka Cabashada Ku Salaysan Bulshada](#), 2016;
- Save the Children, [Xirmada Hagidda La-xisaabtanka Barnaamijka. Iloxogeedyada Save the Children](#) , 2013 (gaar ahaan cutubka 4 "wax ka qabashada jawaab celinta iyo cabashooyinka", p. 25-42)
- UNHCR, [Hagidda Hawlgalka ee la Xisaabtanka Dadka ay Saameysay](#), Sebtembar 2020.
- [Dashboard-ka Caalamiga ah ee PSEA ee Jawaab-celinta Bani'aadamnimada](#)
- [Qalabka Ilaalinta Visual ee Ku-saleysan InterAction](#)

6. Heerka Muhiimka ah: Caawinta iyo gudbinta

a) Heerka qiimaynta:

"Si loo waafajiyo Protocol-ka IP-ga iyo agabka kale ee UN SEA, la howlgaluhu wuxuu leeyahay nidaam loogu gudbiyo dhibanayaasha SEA adeegyada taageerada ee gudaha laga heli karo, iyadoo lagu salaynayo baahiyahooda iyo ogolaanshahooda. Tan waxa ka mid noqon kara ka qayb qaadashada si firfircoon wax ugu biirinta shabakadaha PSEA ee gudaha dalka iyo/ama nidaamka rabshadaha ku salaysan Jinsiga (GBV) (meesha ay khusayso) iyo/ama dariiqyada gudbinta ee heer hay'ad."

b) Shuruudaha ugu yar:

Tan waxa ka mid noqon kara ka qayb qaadashada si firfircoon wax ugu biirinta shabakadaha PSEA ee gudaha dalka iyo/ama nidaamka rabshadaha ku salaysan Jinsiga (GBV) (meesha ay khusayso) iyo/ama dariiqyada gudbinta ee heer hay'ad..

Wada-hawlgalayaashu waa inay u hoggaansamaan mabaadi'da soo socota ([borotokoolka Caawinta Dhibanaha](#)) marka ay fududeynayaan kaalmada:

- Caawinta iyo taageerada ayaa la siin doonaa dhammaan dhibanayaasha SEA iyadoon loo eegayn haddii dhibbanuhu bilaabo ama la shaqeeyo baadhitaan ama habraac kasta oo kale oo la xisaabtan ah.
- Kaalmada iyo taageerada waa in loo bixiyaa hab ku salaysan dhibbanaha, xuquuqda ku salaysan, da'da, naafada iyo u nugul jinsiga, aan takoor lahayn iyo dhaqan ahaan ku habboon. Xuquuqda iyo danaha ugu wanaagsan ee dhibbanayaasha ayaa hagi doona sida gargaarka iyo taageerada loo qaabeeyey loona bixiyo. Kaalmada iyo taageerada ilmaha dhibanayaasha ah (kayar da'da 18) waa in loo bixiyaa si waafaqsan xuquuqda ku xusan Axdiga Xuquuqda Ilmaha, gaar ahaan "danta ugu wanaagsan ee ilmaha".
- Kaalmada la siiyo dhibanayaasha waa in ay u hoggaansamaan mabda'a ah "wax dhib ah ha yeelina" waxaana lagu bixiyaa hab ay ku doonayaan in ay ku dhawraan xuquuqdooda, sharaftooda iyo wanaaggooda. Tani waxay keeni kartaa bixinta tillaabooyinka badbaadada si looga ilaaliyo aargoosiga, dib-u-dhimashada iyo dib-u-dhaqajinta.
- Xuquuqda dhibanayaasha si gaar ah, sirta iyo ogolaanshaha la wargaliyay ee khuseeya kaalmada waa in la ixtiraamaa. Dhibanayaasha (ama waalidiintooda/daryeelayayaashooda marka ay ku habboon tahay) waxay xaq u leeyihiin inay go'aan ka gaaraan gargaarka ay u baahan yihiin, waana in macluumaadka la bixiyaa oo ku saabsan fursadaha kala duwan ee la heli karo. Dhibbanayaasha waa in lagu wargeliyaa horumarka iyo natiijooyinka falalka ama hababka iyaga khuseeya.
- Dhibbanayaashu waxay xaq u leeyihiin inay raacaan tillaabooyinka la xisaabtanka ee lagu dabaqi karo, oo ay ku jiraan sixitaan sharci ah halka la rabo.

Hanuuninta ku meel gaarka ah

Adeegyada guud ee dhibanayaasha/ka badbaaday SEA waxaa ka mid ah:

Nooca adeegga	Tilmaan
Badbaado iyo Ilaalin	<ul style="list-style-type: none"> Tallaabooyin badbaado ama ilaalin degdeg ah oo loogu talagalay badbaadayaasha iyo markhaatiyada si wax looga qabto khatarta aargoosiga ama rabshado kale, sida qorsheynta badbaadada badbaadada, hoy badbaado leh (tusaale meel bannaan oo siisa badbaado ku meel gaar ah shakhsiyaadka ka cararaya waxyeellada), taageerada dib u dejinta
Daryeel caafimaad	<ul style="list-style-type: none"> Daryeel caafimaad, oo ay ku jiraan kahortagga soo-gaarista ka dib (PEP) si looga hortago HIV (gudahood 72 saacadood ee suurtoogalka ah ee suurtoogalka ah); daawaynta Cudurada Galmada La kala Qaado (STIs), daryeelka uurka, ka hortagga uurka ee degdega ah
Taageerada nafsiga ah ee bulshada	<ul style="list-style-type: none"> Daryeelka caafimaadka maskaxda, taageerada shucuureed iyo mid wax ku ool ah, mid gaar ah ama mid bulsho ku salaysan
Adeegyada sharciga	<ul style="list-style-type: none"> Adeegyada kaalmada sharciga, oo ay ku jiraan la-talin sharci oo bilaash ah, wakiil sharci iyo kuwo kale.
Ka caawinta agabka aasaasiga ah	<ul style="list-style-type: none"> Bixinta cunto, dhar, hoy, dib-u-dhexgalka dugsiga iyo taageerada hab-nololeedka ee badbaadaha
Taageerada carruurta ku dhalatay natiijada SEA	<ul style="list-style-type: none"> Daryeel caafimaad iyo mid maskaxeed iyo dabagalka sheegashada masruufka aabbanimada iyo ilmaha, iyadoo lala kaashanayo dawladaha qaranka ee ay khusayso

- La-hawlgalayaashi waa inay lahaadaan liis la cusboonaysiiyay oo ah adeeg bixiyayaasha maxalliga ah, kaas oo ay ku jiraan ikhtiyaarrada labadaba carruurta iyo badbaadayaasha qaangaarka ah halka ay khusayso (tusaale magacyada bixiyaha daryeelka caafimaadka carruurta iyo dadka waaweyn). Xaalado badan, la-hawlgalayaashi waxay isticmaali karaan ama la qabsan karaan khariidaynta GBV-yada jira iyo adeegyada ilaalinta carruurta iyo dariiqooyinka u gudbinta ee hay'adaha ka dhexeeya hay'adaha khuseeya, sida gudaha gudaha PSEA Network iyo gudaha gudaha GBV iyo isku-duwidda ilaalinta carruurta Gaar ahaan kiisaska khuseeya carruurta, la-hawlgalayaasheeda waa inay sidoo kale la tashadaan xafiisyada UNICEF ee dalka.⁵
- Meesha ay ka jiraan daldaloolo caymiska adeegga iyo adeegyada loo baahan yahay aan la heli karin, kaalmada iyo taageerada waa in la siiyaa dhibanayaasha iyadoo la isticmaalayo ilaha gudaha ee la-hawlgalahaaha. Ilaha dheeraadka ah si wax looga qabto daldaloolada caymiska adeegga ayaa laga yaabaa in lagu bixiyo, tusaale ahaan, [Sanduuqa Kalsoonida ee Taageerada Dhibanayaasha Ka Faa'iidsiga Galmada iyo Xadgudubka](#).
- Nidaam go'an waa in uu hago habka gudbinta ee la jaan qaada hay'adaha ka dhexeeya ama hababka hay'adaha badan iyo borotokoolka jira. Nidaamku waa inuu qeexaa tillaabooyinka ay u baahan yihiin inay qaadaan shaqaale si ku filan u tababaran.

Shuruuda ugu yar ayaa sidaas darteed la buuxiyey oo la-hawlgalahauhu iskii ayuu u qiimayn karaa "haa", haddii la-hawlgalahauhu muujin karo inuu leeyahay nidaam loogu gudbiyo dhibanayaasha SEA adeegyada taageerada ee gudaha laga heli karo. Qiimaynta INGO-ga dhexe, waxaa muhiim ah in caddaymaha kanaalada warbixinadu ay yihiin kuwo ka yimid heerka dalka oo lagu heli karo luqadda maxaliga ah. Haddii

⁵Xaaladaha qaarkood, ururadu waxay sidoo kale awood u yeelan karaan inay helaan maalgelin dheeraad ah si ay u bixiyaan adeegyo khaas ah iyada oo loo marayo Sanduuqa Trust ee Taageerada Dhibanayaasha Ka Faa'iidsiga Galmada iyo Xadgudubka ("Sanduuqa Kalsoonida") ee uu aasaasay Xoghayaha Guud. Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan Sanduuqa Trust, eeg: <https://conduct.unmissions.org/remedial-trust-fund>.

kale, la howlgalaha is-qiimaynta "maya" iyo heerkan ayaa lagu dari doonaa qorshaha xoojinta awoodda.

c) Dokumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Dariiqa gudbinta gudaha ama Hay'adda Internation-ka (eeg qoraalka kore ee ku saabsan dukumeenti dhinac saddexaad);
- Liiska bixiyeyaasha adeegga ee laga heli karo meelaha ku habboon;
- Sharaxaada dariiqyada gudbinta ama Hababka Hawlgelinta Heerka (SOP);
- Foomka gudbinta ee badbaadayaasha GBV/SEA;
- Tilmaamaha lagu dabaqi karo ee kaalmada dhibbanaha iyo/ama tababarka ku saabsan GBV iyo GBV mabaadiida maaraynta kiisaska.

d) Ilo-xogeedyo

Agabka soo socdaa waxa loo diyaariyay shuraakacyada tixraac ahaan ama qalab dhismeed si ay uga caawiyaan lamaanaha inuu horumariyo qorshaha fulinta oo uu la kulmo heerka asaasiga ah.

Caawinta dhammaan badbaadayaasha:

- [Hab-maamuuska Qaramada Midoobay ee Bixinta Caawinta Dhibanayaasha Ka Faa'iidaysiga Galmada iyo Xadgudubka](#) (Hab-maamuuska caawinta Badbaadayaasha);
- Qoraal farsamo oo ku saabsan hirgelinta Hab-maamuuska Caawimada Dhibbanaha (soo socda);
- [Tilmaamaha Isku-dhafka Wax-ka-qabashada Rabshadaha Ku Salaysan Jinsiga ee Tallaabooyinka Bani'aadamnimada Yaraynta khatarta, kor u qaadida adkeysiga iyo caawinta soo kabashada](#), IASC, 2015;
- [Tilmaamaha Caawinta Dhibanaha SEA: Samaynta habab ku salaysan dalka oo lagu caawinayo dhibanayaasha ka faa'iidaysiga galmada iyo xadgudubka ee ay geystaan UN/NGO/IGO shaqaalaha iyo dadka la xiriira](#), ECHA/ECPS UN iyo NGO Task Force ee ka ilaalinta ka faa'iidaysiga iyo xadgudubka galmada, Abriil 2009;
- [Heerarka ugu Yar ee Ka-hortagga iyo Ka-jawaabista Xadgudubyada ku saleysan Jinsiga ee Xaaladaha Degdegga ah](#), UNFPA, 2015.
- [Istaraatiijiyada Dhameystiran ee Qaramada Midoobay ee Caawinta iyo Taageerada Dhibanayaasha Ka Faa'iidaysiga Galmada iyo Xadgudubka ay geystaan Shaqaalaha Qaramada Midoobay iyo Shaqsiyaadka la Xiriira](#), 2007.
- [Xeerarka Maareynta Kiis Rabshadaha Ku Salaysan Hay'adaha Dhexdooda](#), 1da Janaayo 2017.
- [Rabshadaha Galmada iyo Ku Salaysan Jinsiga ee ka dhanka ah Qaxootiga, soo laabtay iyo Barakacayaasha. Tilmaamaha Ka-hortagga iyo Jawaabta](#), UNHCR, May 2003.
- [Siyaasadda Ka Hortagga, Yaraynta Khatarta iyo Ka-jawaabista Xadgudubyada Ku Salaysan Jinsiga](#), UNHCR, 2 Oktoobar 2020.
- [Siyaasadda Ku Saabsan Habka Dhibbanaha-Xarunta u ah ee Jawaabta UNHCR ee Anshax-xumada Galmada](#), 1da Diseembar 2020.
- [Dashboard-ka Caalamiga ah ee PSEA ee Jawaab-celinta Bani'aadamnimada](#)

Kaalmada carruurta ka badbaaday:

- [Daryeelida Carruurta ka badbaaday Xadgudubka Galmada: Tilmaamaha loogu talagalay bixiyeyaasha adeegga caafimaadka iyo cilmi-nafsiga ee goobaha bani'aadamnimada](#), Guddiga Samatabbixinta Caalamiga ah/UNICEF, 2012;
- [Tilmaamaha Hay'adaha ka dhexeeya ee Maareynta Kiiska iyo Ilaalinta Ilmaha. Doorka Maareynta Kiisku ee Ilaalinta Carruurta: Hagaha Maareeyayaasha Siyaasada iyo Barnaamijyada iyo Shaqaalaha Kiis](#), Kooxda Shaqada Ilaalinta Ilmaha, Janaayo 2014;

7. Heerka Muhiimka ah: Baaritaannada

a) Heerka qiimaynta:

"Lamaanuhu wuxuu leeyahay hab lagu baaro ee deymaha SEA wuxuuna bixin karaa caddayn. Tan waxa ku jiri kara nidaamka gudbinta ee baadhitaannada halka awoodda guriga dhexdiisa aanay ka jirin."

b) Shuruudaha ugu yar:

Wada-hawlgalayaasha waxaa looga baahan yahay inay xaqiijiyaan in baaritaannada xirfadeed ee ee deymaha SEA ee ku lug leh shaqaalhooda ay u dhacaan daahitaan la'aan iyo iyadoo fiiro gaar ah loo leeyahay badbaadada iyo wanaagga dhammaan dadka ku lugta leh. Baaritaano waqtiyeysan iyo kuwa xirfadeysan ayaa lagamamaarmaan u ah xaqiijinta la xisaabtanka dambiilayaasha, cadaaladda dhibanayaasha iyo in la dhaqan geliyo siyaasadda dulqaad la'aanta ee UN iyo la-hawlgalayaasheeda. Baaritaannada waa in la sameeyaa iyadoo la tixgelinayo dhowr mabaadi'da muhiimka ah oo ay ku jiraan, ugu yaraan, laakiin aan ku xaddidnayn:

- Qarsoodi, badbaadada, eex la'aanta, daacadnimada, dhamaystiran, wakhtiga iyo ixtiraamka xuquuqaha nidaamka cadaaladeed ee dhammaan ku lug leh;
- Ilaalinta ku filan iyo u gudbinta adeegyada taageerada dhibbanayaasha iyo markhaatiyada inta lagu jiro habka baaritaanka, haddii loo baahdo;
- Xiriir joogto ah iyo dabagal lala yeesho markhaatiyaasha iyo dhibanayaasha habka baarista iyo natiijooyinka, sida ku habboon;
- Dabagal ku habboon, oo ay ku jiraan edbinta/tallaabada heshiisyada marka eedaymaha la caddeeyo;
- U-gudbinta kiisaska mas'uuliyiinta qaranka ee awoodda u leh baarista dembiyada iyo dacwad-ku qaadidda, sida ku habboon;
- Nidaam habraac caadi ah oo faahfaahinaya habka baarista, oo ay ku jiraan doorarka iyo masuuliyadaha ka-qaybgalayaasha baaritaanka si loo hubiyo nidaamka cadaaladda leh ee dhammaan ku lug leh.

Haddii la-hawlgalaha fulinta uu muujin karo inuu leeyahay hab lagu baaro ee deymaha SEA oo uu bixin karo caddaynta la-hawlgaluh wuxuu iskiis u qiimeyn karaa "haa". Haddii kale, la-hawlgaluhu wuxuu isku qiimeeyaa "maya" waxaana heerkan lagu daraa qorshaha xoojinta awoodda, marka la eego dib u eegista hay'adda.

Samaynta baaritaannada waxay u baahan tahay baarayaal xirfad leh oo tababaran waxayna noqon kartaa hawl adag oo marar badan kharash badan. Sidaa darteed waxaa lama huraan u ah la-hawlgalayaasheeda inay qiimeeyaan awoodahooda baaritaan goor hore. Meesha ay ka maqan tahay awoodda gurigu (sida habraacyo baariseed oo la dejiyay iyo baaritaano go'an ama shaqaale si rasmi ah loogu xilsaaray fulinta baaritaannada gudaha), la-hawlgalayaasha waa inay hubiyaan helitaanka degdegga ah ee adeeg baaris xirfadeed ama baarayaal la-taliye aqoon u leh samaynta baaritaannada horumarinta ama goobaha bani'aadamnimada. . Tani waxay ku lug yeelan kartaa qandaraas bixinta adeeg bixiyaha xirfadlaha ah ee ku salaysan haynta si loo hubiyo in si degdeg ah loo diro haddii iyo marka loo baahdo. Heshiiska iskaashiga wuxuu siinayaa hay'adda Qaramada Midoobay xaqa ay u leedahay inay baaritaannada sameyso iyo la-hawlgalaha inay la tashadaan ama ka codsadaan hay'adda Qaramada Midoobay inay baaritaannada sameyso.

La-hawlgalayaasha xaqa u leh waxay sidoo kale u qalmi karaan maalgelinta iyada oo loo marayo [sanduuqa OCHA](#) ee baaritaannada dhiig-miirashada, xadgudubka iyo dhibaateynta galmada, taas oo ay isticmaali karaan ururada IASC iyo la-hawlgalayaasha xiriirka la leh ee aan lahayn awood baaris oo gaar ah, ama leh awood baaris oo xaddidan.

Wada-hawlgalayaashu waxay sidoo kale aqoonsan karaan ikhtiyaarrada kale si ay u daboolaan baahidooda iyo awoodahooda (tusaale isticmaalaya adeegyada sharciga ee pro-bono, codsanaya la-hawgale inuu kafaalo qaado/ diro baare ama isticmaalo barkadaha baarayaasha).

Wada-hawlgalayaasha waxaa looga baahan yahay in ay la socodsiiyaan hay'adda Qaramada Midoobay ee ay la shaqeeyaan inta ay baaritaannada sameynayaan, marka ay baaristu dhammaatana, ay nuqul ka mid ah warbixinta baaritaanka oo dhammaystiran oo aan weli la dhaqangelin u gudbiyaan hay'adda Qaramada Midoobay ee ay la shaqeeyaan.⁶

c) Dukumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Habka qoran ee dib u eegista eedeymaha SEA;
- Ilaha u go'ay baaritaanka (yada) iyo/ama ballanqaadka la-hawlgalaha ee taageerada;
- Nidaamyada baarista anshax-xumada oo ay ku jiraan siyaasadda/habraacyada baaritaanka SEA ama SEA;
- Heshiis lala galo adeega baadhista xirfadlayaasha ah.

d) Ilo-xogeedyo

Agabka soo socdaa waxa loo diyaariyay shuraakada tixraac ahaan ama qalab dhismeed si ay uga caawiyaan la-hawlgalaha inuu horumariyo qorshaha fulinta oo uu la kulmo heerka asaasiga ah.

Dacwadaha iyo hababka baaritaanka:

- IASC, [Moodelka Cabashooyinka iyo Habka Baaritaanka iyo Hagidda La Xiriira SEA](#) (qabyo), 2004.
- IASC, [Tilmaamaha Dhaqangelinta Heerarka Hawlgelinta Ugu Yar ee PSEA](#), Maarso 2013.
- IASC, [Sanduuqa Baarista Ka Faa'iidaydiga Galmada, Xadgudubka, iyo Dhibaataynta Galmada](#), Abriil 2019
- Ilaalinta Badbaadada Carruurta, [Maaraynta Eedaha Ilaalinta Ilmaha](#), 2016.
- WHO, [Talooyinka Anshaxa iyo Badbaadada ee cilmi-baarista, diiwaan-gelinta iyo la-socodka xadgudubka galmada ee xaaladaha degdegga ah](#), 2007.
- Isbahaysiga CHS, [Baarista Kiisaska Ka Faa'iidaydiga Galmada iyo Xadgudubka ee Shaqaalaha Gargaarka: Caqabadaha iyo Talooyinka](#), Warqada asalka ah ee 2016 CHS Alliance PSEA 5-6 Sebtembar 2016: Bangkok, Thailand.
- CHS Alliance, [Guidelines for Investigation - Hagaha ururada bini'aadantinimada ee ku saabsan helida iyo baadhista eedaha xadgudubka, dhiig-miirashada, khiyaanada ama musuqmaasuqa ee ay ka geystaan shaqaalahooda](#), 2006 (dib loo eegay 2015).
- Golaha Caalamiga ah ee Wakaaladaha Iskaa wax u qabso (CVA), [Dhisidda Ururro Badbaado leh: Agabka tababarka ee ku saabsan helidda iyo baarista eedaha xadgudubka iyo dhiig-miirashada ee shaqaalaha baniiaadantinimada](#), 2007.

Baaritaanada ku lug leh badbaadayaasha carruurta iyo markhaatiyada:

- UNICEF/UNODC, [Buug gacmeedka Xirfadlayaasha iyo Siyaasad dejiyeyaasha ee Arrimaha Caddaaladda ee ku lug leh Dhibanayaasha Carruurta iyo Markhaatiyaha Dambiyada](#), Taxanaha Buug gacmeedka Caddaaladda Dembiyada, UN, New York, 2009, iyo sidoo kale [nuuca-caruurta ku habboon](#)).

8. Heerka Muhiimka ah: Tallaabooyinka sixitaanka

---

⁶Macluumaad dheeri ah oo ku saabsan waajibbaadka shuraakada ee ku saabsan baaritaannada ku saleysan hay'adda Qaramada Midoobay ee uu shuraakada la shaqeeyo, fadlan eeg dukumentiyada soo socda: [Shuruudaha Guud ee UNICEF](#), [Shuruudaha Guud ee UNFPA](#), [Heshiisyada Iskaashiga ee UNHCR](#) iyo [Xaaladda Guud ee WFP ee Heerka Goobta](#).

Hanuuninta ku meel gaarka ah

a) Heerka qiimaynta:

"La-hawlgalaha ayaa qaaday tallaabo sax ah oo ku habboon isaga oo ka jawaabaya ee deymaha SEA, haddii ay jiraan."

b) Shuruudaha ugu yar:

Wada-hawlgalayaasha waxaa looga baahan yahay inay shaaciyaan ee deymaha SEA ee hore ee ku lug leh shaqaalaheeda iyo caddaynta tallaabooyinka sixitaanka iyo tallaabooyinka la qaaday si looga jawaabo.

Wada-hawlgalayaasha leh diiwaan hore ee SEA waxaa loo arkaa inay yihiin khatar sare. Tiro falcelin ah ayaa loo baahan yahay in la qaado ka hor inta aan la dhimin qiimeynta khatarta ah.

Macluumaadka la xidhiidha eedaymihii hore iyo tillaabada saxda ah ee la qaado si waafaqsan waxa loo aqbali doonaa si qarsoodi ah/iyada oo aan la hayn xogta shakhsi ahaaneed iyo u hoggaansanaanta shuruudca shaqada qaranka ee dalka.

Hoos waxaa ah liis aan dhammaanayn oo ah qodobbada laga yaabo in loo tixgeliyo samaynta go'aankan:

- La-hawlgaluhu wuxuu isla markiiba ku wargeliyay UN-ka eedaymaha SEA⁷;
- Baaritaan hufan oo hufan ee ee deymaha SEA ee ku lug leh la-hawlgalaha ayaa la sameeyay;
- Natijadii ka soo baxday baaritaanka/s ee deymaha SEA waxaa lala wadaagay QM.
- Talaabo ku haboon ayaa laga qaaday dambiilaha, hadii ee deymahaasi la caddeeyo;
- Kaalmo iyo ilaalin ku filan ayaa la siiyay dhibbanayaasha/dadka SEA;
- Qorshe hawleed waqti xaddidan ayaa la hirgeliyay si wax looga qabto arrimaha nidaamka iyo daldaloolada muhiimka ah.

Haddii la-hawlgalaha fulinaya uu lahaa kiisas hore oo SEA ah oo ay caddayn karto inuu sameeyay tallaabooyin sax ah oo ku filan la-hawlgaluhu wuxuu iskiis u qiimeyn karaa "haa" oo wuxuu bixin karaa dukumeenti taageero ah oo habboon. Haddii kale, la-hawlgalaha fulinaya wuxuu isku qiimaynaa "maya". Ka dib markii hay'adda Qaramada Midoobay ay dib u eegis ku samaysay ku filnaanta jawaabta la hawlgalaha, haddii la go'aamiyo tallaabooyinka sixitaanka ee la-hawlgalaha qaaday aanu aheyn mid ku filan, waa in la hakiyaa wada-shaqeyntii hore u jirtay, halka shuraako cusub aan la hawlgalin karin, ilaa ay si fiican u muujin karto inay qaadatay tallaabooyin sixitaan ku filan. Haddii la-hawlgalaha aanu hore u soo marin ee deymaha SEA, la-hawlgaluhu wuxuu iskii u qiimayn karaa "n/a". La-hawlgalaha ayaa heli doona 'I' dhibcood heerkan xudunta ah haddii ay is-qiimeeyaan "n/a".

c) Dokumentiyada taageeraya:

Kuwa soo socda waa liis dukumeenti la soo jeediyay oo loo isticmaali karo in lagu taageero qiimaynta is-qiimaynta:

- Caddaynta hirgelinta tallaabooyinka sixitaanka sida Qorshe Hawleedka PSEA oo dhammaystiran;
- Tallaabooyin gaar ah oo lagu aqoonsanayo laguna dhimayo khataraha SEA ee bixinta barnaamijka.

d) Ilo-xogeedyo

Ma jiraan wax agab ah oo loo heli karo cabbirkan qiimaynta maadaama ay khusayso eedaymihii hore ee la-hawlgalaha ee SEA iyo tallaabada sixitaanka ee laga jawaabay. Haddii aad hayso su'aal ku saabsan sida looga jawaabo halbeeggan asaasiga ah, fadlan la xidhiidh xarunta u qaabilsan Qaramada Midoobay.

---

⁷La-hawlgalayaasha jira ee leh ee deymihii hore ee SEA waa in lagu wargeliyaa xafiisyada adeegyada baarista ee hay'ad kasta oo Qaramada Midoobay ah.

Wax ku biiriyayaal
